

Austrocactus og Pterocactus i kultur

I.Richter, Postfach 110411, D - 93017 Regensburg. E-mail: richtersukk@online.de

En gruppe *Austrocactus patagonicus* i juli.

Slægterne *Austrocactus* og *Pterocactus* er nogle af de sydligste repræsentanter overhovedet for kaktusfamilien. Deres voksesteder ligger desuden udenfor de fleste kaktuselskeres rejseruter. Kun få *Gymnocalycium* arter og små *Opuntioideae* som *Maibueniopsis* holder dem med selskab. Derfor betaler det sig næsten heller ikke at tage den lange vej til Patagonien, der er næsten ikke noget udbud af frø og planter til at dyrke. Planterne selv er meget attraktive på grund af deres store blomster. Hos slægten *Austrocactus* forekommer der oven i købet en vild og strid tornedragt og hos *Pterocactus* findes de massive roerødder, som gør det muligt for planterne at overleve de ugunstige tørketider og den rå vinter. Når jeg af og til fik disse planter, forsøgte jeg altid at formere dem og dyrke dem videre. Nogle år forsøgte jeg at give dem en optimal plads, sådan at jeg ville bringe dem sikkert gennem vinteren og der ville være frugter at høste om sommeren. Jeg må regne med frostgrader over - 20 °C i januar - februar, før det med et vådt og tåget efterår og med et sent forår i Oberpfalz. Den eneste fordel ved samlingen 420 meter over havet, er beliggenheden på den solbeskinne skrænt og den store mængde kalksten i omgivelserne, som for eksempel

kvartssandet fra den nærliggende flod.

Jeg anser kun bjergplanten *Austrocactus hibernus* for helt sikkert at være vinterhård. Jeg har fået enkelte eksemplarer af *Austrocactus patagonicus* fra forskellige steder i Argentina gennem udsæd og bytte, planter som stammer fra forskellige højder lige fra kysten ved det sydlige Atlanterhav til næsten 1000 meter over havet (for eksempel Punta Loma - i en højde af 30 meter og mindre end 100 meter fra havet, Comodoro Rivadavia 60 meters højde, over planter fra højere beliggenheder ved Samiente, fra bakkelandet Sierra Telsen i 550 meters højde, indtil den højeste lokalitet ved Gan-Gan i 970 meters højde). Den sydlige beliggenhed af

A. patagonicus Comodoro Rivadavia (2 blomster).

A. patagonicus Gaiman JPR 78/ 176.

A. patagonicus

A. patagonicus Peninsula Valdez, lyse blomster

planternes udbredelse virker mod indflydelsen fra højden over havet, fra 5. breddegrad og med den 45. sydlige breddegrad løbende henover midten af planternes udbredelse.

Fra rejseberetningerne ved jeg at ledsagevegetationen kun udgøres af græsarter og lave buske som er formet af den vedvarende vind. Jeg begyndte at tvivle på den fuldstændige vinterhårdhed, da det blev omtalt i et foredrag, at den lokale befolkning gerne lader Oleander vokse plantet i det fri foran deres huse. Altså nærmere som i Italien end hos os. Og fordi jeg stiller vores Oleander i baljer ind i en garage eller i den uopvarmede forstue for vinteren, så sagde jeg til mig selv, at hvad der er godt for dem, vil også være godt for *Austrocaactus patagonicus*. I garagen overvinter også ikke helt vinterhårde *Opuntiaer* fra det sydlige Arizona, Californien eller fra Texas ved Rio Grande. I den tørre tilstand kan der ikke ske dem noget dårligt og de har kun en temperatur på omkring - 8 °C, mens nattempe-

raturerne udenfor falder til under - 20 °C.

Fordi foråret 2005 var koldt og fordi jeg havde nok andet arbejde, forblev kassen med de "usikre" *Austrocaactus* i garagen længere end sædvanlig til slutningen af maj. Så vandede jeg dem med dårlig samvittighed stærkt og stillede dem ud, sådan at det kunne regne uhindret på dem. Planterne var måske ude af sig selv af glæde, i hvert fald dannede de flere knopper end nogensinde før. Man kunne bestøve blomsterne og høste 1 - 2 mm store frø fra de behårede frugter.

Den vedvarende regn i den kolde sommer ville lokke svampesygdommene frem, og derfor tog jeg igen planterne ind under et tagudhæng i rette tid. De vokser bedst under en glasafdækning med frisk udluftning under de åbne sider, solen giver stærke torne og en mørk farvning af epidermis.

Blomstrende *A. patagonicus* podet på
Opuntia phaeacantha.

Austrocactus vokser ganske vist langsommere på egne rødder, men kompakt og med sund torne-drugt. De danner ganske vist ikke nok aflæggere til formeringen. Gennem podning på varme underlag som *Echinopsis* kan man hurtigt få mange småplanter, men tornene bliver finere og noget reducerede, hvilket udvisker forskellene mellem voksestedernes former. Det er først de rigtig hurtigt voksede småplanter fra fugtige drivhuse som har tendens til svampesygdomme og som kan rådne. Jeg ser udvejen i at hærde dem udenfor under et glastag eller åbne mist-bænke, og podning på den stærke, vinterhårde *Opuntia phaeacantha*. Senere bliver det helt sikkert til roddannelse hos de kraftige bjergstiklinger i de rene hvide sand eller flodsand. Dårligt podede *Austrocactus* finder selv vejen og lader deres egne rødder vokse ned ad *Opuntia* underlaget, før gartneren skærer dem af og lader dem plante. Så vokser de endnu mere villigt på egne rødder.

Hvis man får lange stiklinger, der er skudt eller aflæggere af tyndere planter (for eksempel *A. hibernus*), så er det bedre at plante dem liggende

i sandet end at stikke dem lodret ned i sandet. Solen helbreder med tiden "drivhusagurkerne", de får sunde torne, bliver tykkere og ligner igen de vilde planter. Når den nye del danner sine rødder, kan man skære den svage begyndelse af og lade begge vokse videre hver for sig.

Man bør skære stiklingerne af fra sommer indtil efterår. I denne tid er planterne væskefyldte og kan stadig nå at danne rødder inden vinteren. Hvis ikke, kan man forlænge væksttiden for de unge roddannende stiklinger i drivhuset eller i hjemmets vinduer. På grund af den kolde overvintring ville mange af de nye planter jo alligevel tørre ud eller fryse ind, i efteråret kan man stadig redde mange unge skud rettidigt, når man lader dem danne rødder. I foråret bør man om muligt overbruse planterne tidligt, sådan at de regenererer og kan danne blomster. Jeg antager at mekanismen bag blomsterdannelsen er analog med de frosttolerante *Opuntier* i USA, sådan som den blev beskrevet i min tidligere artikel.

Hos mig viste roddannelsen hos liggende skud

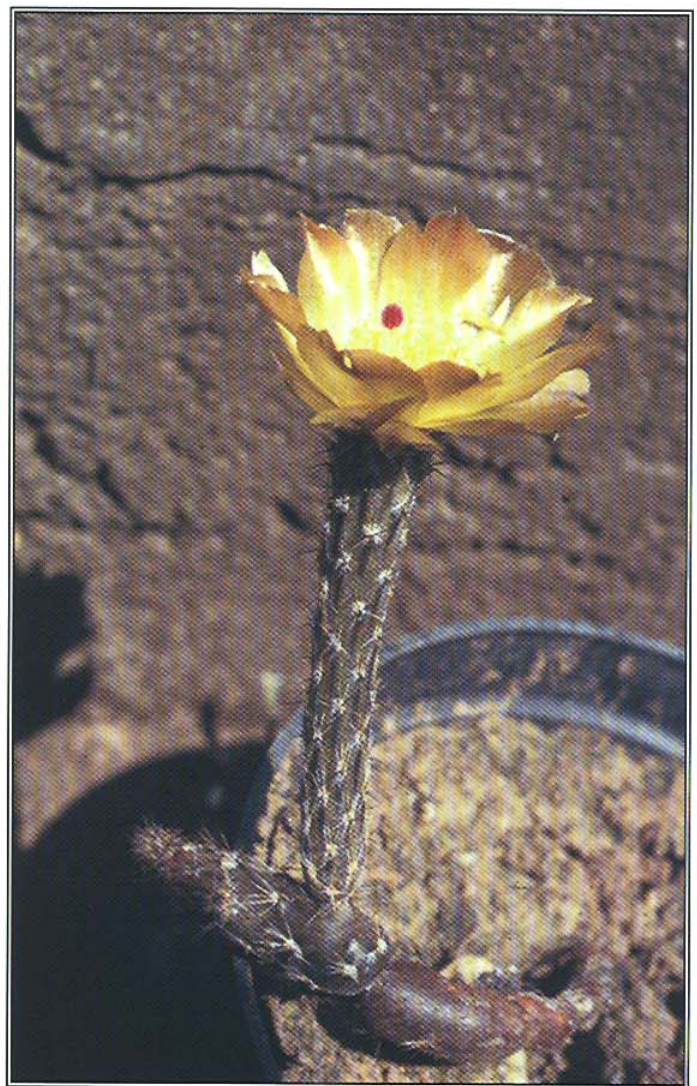

A. Coxii Bariloche - egne rødder, visnende blomster bliver mørkere

sig også at svare til forventningerne ved arterne *Tunilla* (tidligere *Airampoa* Fric n.n.), *Pterocactus* og *Micropuntia*. De sidste to må man give mindst 15 - 20 cm dybe beholdere til deres roeagtige rødder, eller plante dem i sand i uopvarmede drivhuse. Jeg fik de bedste resultater i kasser til altanblomster hvor rødderne udviklede sig frit, men beholderen bliver hurtigere varmet igenem fra siden og ingen væskeophobning truer (hvis hullerne nedenunder ikke bliver glemt!). Hvis nogen også skulle have held med helt frie beplantninger, stenhaver, drivbede eller uopvarmede drivhuse i forbindelse med *A. patagonicus*, så skal man blive ved det. I mildere områder er mere muligt end hos mig. Den beskrevne "vintersikre" kultur kan blive til en løsning for ugunstigt beliggende steder eller for altandyrkere.

Pterocactus australis, egne rødder.

Pterocactus kuntzei f. lelongii (for nylig som synonym for *Pt. tuberosus*), egne rødder

De store blomster, den nogenlunde lignende tornedragt og vinterhårdhed kan lede til den forestilling at "*Austrocactus* = den syd-amerikanske *Sclerocactus*" gælder. Hvis jeg skulle sammenligne det, så er alle repræsentanter for slægten *Sclerocactus* fra halvørkenerne i det sydvestlige USA med kontinentalt klima, væsentligt mindre tolerante i forhold til luftfugtighed og har ikke så robuste rødder som de "maritime" *Austrocactus*.

Tekst og foto:	Ivana Richter
Oversættelse:	Lisbeth Lassen
	Frydendall